

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

Tp. Hồ Chí Minh, ngày 29 tháng 6 năm 2022

**TRANG THÔNG TIN VỀ NHỮNG ĐÓNG GÓP MỚI
VỀ MẶT HỌC THUẬT, LÝ LUẬN CỦA LUẬN ÁN**

Tên luận án: Cấu trúc thuế và tăng trưởng kinh tế dưới vai trò của tự do hóa thương mại tại các nước đang phát triển

Chuyên ngành: Tài chính ngân hàng

Mã số: 9340201

Nghiên cứu sinh: **Trần Xuân Hằng**

Khóa: 2017

Cơ sở đào tạo: Đại học Tài chính – Marketing

Người hướng dẫn luận án: **PGS.TS Hồ Thủy Tiên – TS. Nguyễn Văn Thuận**

Những đóng góp mới về mặt học thuật, lý luận, những luận điểm mới rút ra được từ kết quả nghiên cứu của luận án

Thứ nhất, luận án sử dụng lần lượt hai thước đo tự do hóa thương mại khác nhau trong mô hình định lượng, thông qua việc sử dụng chỉ số tỷ trọng khối lượng hàng hóa xuất nhập khẩu so với GDP và chỉ số tự do hóa thương mại dựa trên thuế suất bình quân gia quyền và hàng rào phi thuế quan (NTBs). Việc nghiên cứu kết hợp các chỉ số tự do hóa thương mại khác nhau tạo nên góc nhìn tổng quan cho các nhà nghiên cứu khi muốn lựa chọn một chính sách tự do hóa thương mại phù hợp cho điều kiện mỗi quốc gia.

Thứ hai, luận án ứng dụng phương pháp định lượng GMM để kiểm định lý thuyết tăng trưởng nội sinh thông qua việc xác định tác động riêng lẻ của từng sắc thuế đến tăng trưởng kinh tế. Từ đó, xem xét tác động này trong bối cảnh tự do hóa thương mại trong mô hình biến tương tác. Việc kết hợp xử lý mô hình định lượng bằng các phương pháp hồi quy thích hợp cho bộ dữ liệu bảng của 55 quốc gia đang phát triển trong giai đoạn 2000 – 2019, tác giả tin rằng kết quả của luận án rất đáng tin cậy và độ chính xác cao.

Thứ ba, kết quả nghiên cứu cho thấy mỗi hình thức tự do hóa thương mại đều có những ưu nhược điểm riêng. Nếu các quốc gia đang phát triển lựa chọn tự do hóa thương mại bằng hình thức gia tăng lưu lượng hàng hóa xuất nhập khẩu sẽ cải thiện được số thu thuế ngoại thương và thuế thu nhập nhưng lại mất đi một khoản của thuế tiêu dùng. Nếu các quốc gia lựa chọn chiến lược áp dụng mức thuế suất bình quân gia quyền kết hợp với giảm hàng rào phi thuế quan đảm bảo lợi ích của người tiêu dùng nhưng lại gây thiệt hại cho thuế ngoại thương. Nhưng xét trên phương diện tổng thuế chiến lược gia tăng hoạt động xuất nhập khẩu vẫn được ưu tiên lựa chọn về giúp gia tăng tổng thu thuế

Thứ tư, kết quả nghiên cứu cho thấy tác động rõ ràng của cấu trúc thuế đối với tăng trưởng kinh tế. Cấu trúc thuế ở 55 quốc gia được quan sát có tác động khác nhau đến tăng trưởng kinh tế. Tác giả đã chứng minh được tại các quốc gia đang phát triển cấu trúc thuế chủ yếu dựa trên thuế tiêu dùng sẽ hỗ trợ hiệu quả cho tăng trưởng kinh tế. Bởi thuế tiêu dùng không dẫn đến sự sai lệch trong các quyết định cá nhân, nó đặt gánh nặng như nhau đối với tiêu dùng hiện tại và tương lai, không gây biến dạng thị trường nên việc gia tăng thuế sẽ thúc đẩy sự phát triển kinh tế (Rohac, 2009).

Thứ năm, kết quả nghiên cứu tìm được có sự khác biệt giữa các nhóm quốc gia có cùng mức thu nhập. Khi thu nhập càng cao thì sự phụ thuộc vào thuế thu nhập càng nhiều. Vì vậy, đối với các quốc gia có thu nhập thấp và trung bình thấp cấu trúc thuế ưu tiên cho thuế tiêu dùng sẽ mang lại hiệu ứng tích cực cho nền kinh tế, song song đó thuế thu nhập cũng đóng vai trò quan trọng trong việc đóng góp vào ngân sách nhà nước. Đối với các quốc gia có thu nhập trung bình cao chính phủ sẽ không thu lại lợi ích kinh tế bằng cách đánh thuế tiêu dùng mà họ sẽ tập trung vào thuế đánh vào thu nhập.

Thứ sáu, kết quả cho thấy, khi các nước đang phát triển duy trì mức tự do hóa thương mại cao sẽ làm giảm tác động tích cực của tổng thu thuế đến tăng trưởng kinh tế. Vì vậy, chiến lược mở rộng tự do hóa thương mại quá mức có nguy cơ làm xói mòn nguồn thu thuế, tạo ra hiệu ứng ngược với tăng trưởng kinh tế. Để giảm thiểu ảnh hưởng này các nước đang phát triển có thể xem xét điều chỉnh cấu trúc thuế. Dựa trên kết quả nghiên cứu, với thuế thu nhập quy mô mở cửa thương mại của một nước có thu nhập trung bình càng cao sẽ nâng cao vai trò của thuế thu nhập đối với sự phát triển kinh tế. Tự

do hóa thương mại quá mức tại các nước đang phát triển cũng không mang lại giá trị tích cực cho thuế tiêu dùng và thuế ngoại thương đối với phát triển kinh tế. Tại các nước có thu nhập thấp và trung bình thấp tiến hành tự do hóa thương mại mang lại những tác động tích cực cho phát triển kinh tế. Nhưng nếu các nước này không chuẩn bị đầy đủ những tiềm lực quốc gia thì tự do hóa thương mại sẽ không thúc đẩy cải thiện mối quan hệ của tổng thu thuế, thuế thu nhập và thuế tiêu dùng đến tăng trưởng kinh tế.

Thứ bảy, kết quả nghiên cứu của luận án cho thấy mặc dù tiến hành tự do hóa thương mại nhưng các nước có thu nhập thấp và trung bình thấp sẽ gia giảm thuế ngoại thương mà còn gia tăng sự tác động tích cực đến phát triển kinh tế. Các nước có thu nhập trung bình cao cũng khẳng định vai trò của tự do hóa thương mại khi kết quả nghiên cứu cho thấy là gia tăng tác động tích của hai sắc thuế lớn nhất trong hệ thống thuế là thuế thu nhập và thuế tiêu dùng đến tăng trưởng kinh tế. Nhưng tự do hóa thương mại lại không có vai trò tích cực đối với tổng thu thuế và thuế ngoại thương tác động đến tăng trưởng kinh tế.

Nghiên cứu sinh

Trần Xuân Hằng